

IL-KUMMISSJONI TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ

Brussell 20.4.2005
COM(2005) 156 finali

KOMMUNIKAZZJONI MILL-KUMMISSJONI LILL-KUNSILL

Futur Ewropew għall-Kosovo

KOMMUNIKAZZJONI MILL-KUMMISSJONI LILL-KUNSILL

Futur Ewropew għall-Kosovo

1. GHAN TA' DIN IL-KOMMUNIKAZZJONI

Il-perspettiva Ewropea tal-Balkani tal-Punent, ikkonfermata fid-Dikjarazzjoni ta' Salonka ta' Ġunju 2003, hija miftuħa wkoll għall-Kosovo.¹ Taht l-awspiċċju tar-Reżoluzzjoni 1244 tal-Kunsill tas-Sigurtà tan-NU, il-Kosovo jehtieg li jegħleb l-izolazzjoni tiegħu u jipparteċipa fil-progress tar-reġjun lejn l-Ewropa.

Din is-sena hija sena importanti għall-Kosovo. In-Nazzjonijiet Uniti se jwettqu reviżjoni komprensiva ta' l-implimentazzjoni ta' l-istandards tal-Kosovo jekk il-kondizzjonijiet jitolbu li jsir hekk. Dan jista' jiftaħ il-bieb għat-tnedija tal-proċess li jwassal għat-twettiq ta' l-istatus futur tal-Kosovo.

L-Unjoni Ewropea qiegħda tappoġġa b'mod attiv lill-Missjoni tan-Nazzjonijiet Uniti fil-Kosovo u lin-NATO (KFOR) u qiegħda taħdem mill-qrib ma' l-Istituzzjonijiet Provinċjali ta' l-Awtogovernanza (PISG) sabiex tiffaċilita l-progress tal-Kosovo lejn il-ħolqien ta' soċjetà demokratika u multi-etnika li fiha l-komunitajiet kollha jistgħu jgħixu fil-paċi u l-prosperità.

Billi tagħmel il-perspettiva Ewropea tal-Kosovo aktar tangibbli, l-Kummissjoni tista' tagħmel kontribut politiku importanti sabiex jissolvew kwistjonijiet pendenti u tigi żgurata l-istabilità tar-reġjun kollu. Il-Kummissjoni żviluppat strumenti ta' effettività ppruvata matul il-proċess ta' qabel l-adeżjoni u tat-tkabbir. Din l-esperjenza għandha tintuża sabiex tghin lill-Kosovo jikseb il-futur stipulat fil-konkluzjonijiet tal-Kunsill ta' l-Affarijiet Ġenerali tal-21-22 ta' Frar,² u sabiex tiżgura li l-istess standards ikunu applikati madwar ir-reġjun kollu.

Il-Kunsill ta' l-Affarijiet Ġenerali u r-Relazzjonijiet Esterni tal-21-22 ta' Frar 2005 talab lill-Kummissjoni Ewropea, l-HR/SG u l-Presidenza sabiex jeżaminaw flimkien man-Nazzjonijiet Uniti u ma' atturi oħra rilevanti x'jista' jkun il-kontribut futur ta' l-Unjoni Ewropea għall-isforzi tal-komunità internazzjonali fil-Kosovo sabiex tigi implimentata r-Riżoluzzjoni 1244, għall-evalwazzjoni globali ta' l-implimentazzjoni ta' l-istandards, u għall-istadji tal-proċess li jiġu aktar tard. Il-Kommunikazzjoni li hija kontribut għal din il-valutazzjoni, tiffoka fuq żoni ta' kompetenza tal-Komunità taht ir-remissa tal-Kummissjoni.

¹ Il-Kosovo fil-preżent qiegħed taht l-amministrazzjoni ta' l-UNMIK, skond ir-Reżoluzzjoni UNSC 1244 (1999).

² "Il-Kunsill enfasisza wkoll li l-Kosovo mhuwiex se jerga' lura għall-qagħda ta' qabel l-1999. Il-futur tiegħu jista' jiġi maħsub biss fil-forma ta' Kosovo demokratiku u multi-etniku li jiżgura ħarsien effettiv għall-minoritajiet, jippreserva l-patrimonju kulturali u reliġjuż tal-komunitajiet kollha tiegħu, u jirrispetta d-dritt tar-refuġjati u persuni spostati li jergħu lura, li jikkontribwixxi għall-istabilità tar-reġjun u li **jsosntni** l-valuri u l-istandards ta' l-UE."

Din il-Kommunikazzjoni tikkonċentra primarjament fuq l-aspetti ekonomiċi ta' l-iżvilupp tal-Kosovo, il-kostruzzjoni ta' l-istituzzjoni, l-ghajnuna tal-KE u l-kuntest reġjonali. Dawn il-fatturi kollha jagħmlu parti minn kuntest usa' li jinkludi l-ambjent ta' sigurtà, l-leġittimità politika u r-rikonċiljazzjoni bejn il-komunitajiet. Mingħajr sigurtà u rikonċiljazzjoni ma jasalx investiment u l-Kosovo jibqa' dipendenti fuq l-ghajnuna. Il-Kummissjoni tinsab lesta li ttiprovdi l-kontribut tagħha għal dawn il-kwisjonijiet filwaqt li taħdem spalla ma' spalla ma' l-istituzzjonijiet l-oħra ta' l-UE.

2. IL-KONTRIBUT TAL-KUMMISSJONI EWROPEA LILL-IMPENN GLOBALI TA' L-UE LILL-KOSOVO

L-Unjoni Ewropea ilha impenjata mal-Kosovo mill-bidu tal-kunflitt ta' l-1999, bi sforz finanzjarju u politiku kbir sabiex tinbena paċi u demokrazija li jdumu għal medda twila ta' żmien. Il-Kunsill Ewropew ta' Cologne ta' Ġunju 1999 enfasizza l-impenn ta' l-UE li tikseb rwol ta' tmexxija fir-ristrutturar tal-Kosovo. Eżatt wara t-tmiem tal-kunflitt, il-Kummissjoni Ewropea pprovdiet €378 miljun f'ghajnuna umanitarja mogħtija f'qagħda ta' emerġenza. Użat *taskforce* sabiex timplimenta l-ewwel programmi ta' rikostruzzjoni; għaqqdet azzjonijiet ta' serħan ma' programmi ta' żvilupp ippjanati fuq medda itwal ta' żmien, implimentati mill-*Aġenzija Ewropea għar-Rikostruzzjoni* (sa llum 'il fuq minn biljun euro) u tat kontribuzzjoni ta' €65 miljun f'ghajnuna finanzjarja għall-każijiet eċċezzjonali lill-Bilanċ Ikkonsolidat tal-Kosovo. L-UE impenjat ruħha wkoll li tiehu parti fl-Amministrazzjoni Interim tan-Nazzjonijiet Uniti fil-Kosovo (UNMIK), li tistabbilixxi l-Pilastru IV tagħha u tikkontribwixxi, sa llum, €100 miljun lill-ispiza amministrattiva tagħha. Minkejja dan, sitt snin wara l-kunflitt, l-istabilità tat-territorju għadha fragli. Il-kalma li wriet il-popolazzjoni wara d-deċiżjoni tal-Prim Ministru tal-ġurnata Haradinaj li jikkoopera mat-Tribunal Kriminali Internazzjonali għall-*Ex-Jugożlavya* f'Marzu 2005 hija prova tal-progress fl-istabilità demokratika tal-Kosovo; minkejja dan, tista' xorta wahda titrabbat b'azzjonijiet estremisti. Il-kapital politiku u tekniku tal-Kummissjoni jehtieg jiġi mmobilizzat mill-ġdid sabiex ikabbar il-valur ta' l-iżvilupp ekonomiku u l-perspettiva Ewropea fuq il-Kosovo, li tifrex fuq medda twila ta' żmien.

3. IL-PERSPETTIVA LI TIFREX FUQ MEDDA TWILA TA' ŻMIEN: IL-ĠEJJENI EWROPEW TAL-KOSOVO

Mill-Kunsill Ewropew ta' Salonka 'l hawn, il-prospett ta' integrazzjoni Ewropea kien fiċ-ċentru tal-politika tagħna fir-rigward kemm tal-Kosovo u kif ukoll lejn il-Balkani tal-Punent b'mod shiħ taħt il-Proċess ta' Stabbilizzazzjoni u Assoċjazzjoni (SAP). Huwa importanti li filwaqt li l-ġirien tal-Kosovo jibdew jersqu lejn l-Ewropa, il-Kosovo ma jithalliex lura.

Is-*Shubija Ewropea* għall-Kosovo adottata f'Ġunju 2004³ tiffurmola azzjonijiet sabiex jinkiseb it-twertiq ta' l-Istandards. L-awtoritajiet tal-Kosovo wiegħbu bi Pjan ta' Azzjoni li 1) jiddefinixxi l-miżuri għat-twertiq ta' l-Istandards ta' priorità u lil hinn minnhom. 2) jistima l-ispiza għall-Gvern tal-Kosovo; u 3) jidentifika l-ghajnuna

³

Id-Deciżjoni tal-Kunsill 2004/520(KE)

mehtieġa għall-istima komprensiva ta' l-Istandards u, fuq medda ta' żmien li tifrex aktar fit-tul, l-aġenda Ewropea ta' approssimazzjoni. Dan il-Pjan ta' Azzjoni għandu jkun aġġornat b'mod regolari u r-rabtiet tiegħu mal-baġit għandhom ikunu jidhru b'mod l-aktar ċar sabiex isir l-istrument ewlieni li jiggwida l-programm ta' hidma tal-Gvern.

Il-Mekkaniżmu ta' Traċċar tal-proċess ta' Stabbilizzazzjoni u Assoċjazzjoni (STM) joffri forum għad-diskussjoni dwar il-progress tal-Kosovo fit-tweġġ tas-Šhubija Ewropea. Il-Kummissjoni għandha l-għan li twettaq monitoraġġ tal-progress li jsir fl-implimentazzjoni ta' l-Istandards tan-NU sabiex tkabbar il-valur ta' għarfien globali ta' l-UE fir-rigward tal-qagħda. Il-Kummissjoni għandha l-għan li tespandi l-gruppi tal-qasam tekniku fi hdan l-STM sabiex tapprofondixxi diskussjonijiet esperti bejn il-ministeri u s-servizzi tal-Kummissjoni.

Fir-rapporti annwali dwar il-Proċess ta' Stabbilizzazzjoni u Assoċjazzjoni tagħha fil-harifa ta' l-2005, il-Kummissjoni se tivvaluta l-progress tal-Kosovo u tirrevedi r-rakkomandazzjonijiet fis-Šhubija Ewropea. Sabiex tikseb l-għan aħhari ta' proċess ta' Stabbilizzazzjoni u Assoċjazzjoni, li huwa l-integrazzjoni fl-Unjoni Ewropea, l-UE għandha tistabbilixxi *relazzjonijiet kuntrattwali* ma' l-imsieħba tagħha. Il-possibiltà ta' negozjar ta' Ftehim ta' Stabbilizzazzjoni u Assoċjazzjoni mal-Kosovo li jkun żviluppat b'mod komplet, s'issa għadha ma kenitx ippreżentata. Minkejja dan, il-Kummissjoni hija impenjata sabiex tesplora modi kreattivi ġodda sabiex tiżgura li l-Kosovo jkun jista' jibbenefika b'mod sħiħ mill-istrumenti kollha ta' l-UE, u meta jasal il-waqt- skond ir-riżultat tad-diskussjonijiet ta' status – jimpenja ruħu f'*relazzjonijiet kuntrattwali* ma' l-Unjoni kif jixraq.

4. L-IŻVILUPP EKONOMIKU

L-istabilità tal-Kosovo li tifrex fuq medda medja u fuq medda twila ta' żmien, tiddependi mill-iżvilupp ekonomiku tagħha. Għalkemm mill-1999 'il hawn inkiseb progress, il-Kosovo jibqa' l-aktar reġjun fqir fil-Balkani tal-Punent. Il-popolazzjoni tiegħu ta' madwar 1.9 milljun għandha PGD *per capita* baxx hafna ta' madwar 1000. Skond id-data ta' l-2003 mill-Uffiċju ta' l-Istatistika tal-Kosovo, ir-rata ta' nuqqas ta' impjieg hija ta' madwar 50%. L-ekonomija tal-Kosovo tehtieġ li tikber b'pass mgħaġġel għal perjodu twil sabiex tgholli l-livelli ta' għajxien, tnaqqas il-faqar u l-qgħad. Minkejja dan, it-tkabbir ekonomiku tal-Kosovo ma rnexxielux jilhaq din il-kondizzjoni mehtieġa minnu. L-inċertezza ta' l-istat tal-ġejjieni tal-Kosovo huwa mingħajr dubju impediment għall-iżvilupp ekonomiku. iżda, l-problemi ekonomiċi ma jistgħux jistennew sar-reżoluzzjoni tal-kwistjoni ta' status.

4.1. It-tqawwija mill-ġdid tat-tkabbir tal-Kosovo

Il-problemi ekonomiċi u soċjali tal-Kosovo li għandhom gheruq fondi joffru sfidi diffiċli għall-UNMIK (b'mod speċjali għall-Pilastru IV) u l-PISG. Jehtieġu li jaħdmu flimkien mill-qrib sabiex jindirizzaw il-prioritajiet ekonomiċi li kienu identifikati fil-Pjan ta' Implimentazzjoni ta' l-Istandards tal-Kosovo u s-Šhubija Ewropea.

Il-Kummissjoni se tipprovdi parir dwar politika, għajjnuna teknika u appoġġ finanzjarju fejn huwa xieraq sabiex:

Tagħti appoġġ lit-thejjija tal-Gvern għal *Pjan ta' Żvilupp komprensiv għall-Kosovo* u għall-holqien ta' qafas fiskali sostenibbli permezz ta' *Qafas ta' Spiża li tifrex fuq Medda Medja ta' Żmien* li huwa kruċjali għall-ippjanar baġitarju konsistenti u sabiex jirripara d-defiċit tal-baġit li mhuwiex sostenibbli. L-MTEF għandu jikkonsolida l-htigijiet finanzjarji tal-ministri kkonċernati u l-hidmiet pubbliċi (inklużi investimenti identifikati fil-Pjan ta' Investiment tal-Pubbliku). Għandu jkun stabbilit b'kooperazzjoni mill-qrib mal-FMI u l-Bank Dinji.

Tappoġġa aktar it-tlestija tal-mandat tal-Kosovo *Trust Agency* għall-privatizzazzjoni ta' *intrapriżi kollettivi* sabiex l-assi jkunu jistgħu jitqiegħdu malajr f'użu produttiv. Il-Kummissjoni se tappoġġa wkoll l-inkorporazzjoni u r-ristrutturar ta' *intrapriżi pubbliċi*, b'mod partikolari l-utilitajiet pubbliċi. Ir-rakkomandazzjonijiet prodotti mill-verifiki ta' dawn l-intrapriżi u t-tlestija fil-pront ta' l-investigazzjonijiet li għadhom għaddejjin mill-uffiċju OLAF/NU *Office of Internal Oversight Services* jeħtieġ li jkunu żgurati.

Tagħti appoġġ għall-holqien ta' *ambjent aktar favorevoli għas-settur privat*, b'mod partikolari billi *tiffaċilita l-iżvilupp ta' intrapriżi ta' daqs żgħir u medju* (SMEs). Mill-2003 'l hawn, il-Kosovo rabat lill-nnifsu mal-prinċipji tal-Karta Ewropea ta' l-Intrapriżi ż-Żgħar, iżda l-kapaċità tiegħu li jimplimenta l-Karta għadha mfixkla mill-obbligi baġitarji u amministrattivi. Jeħtieġ aktar progress fl-iżvilupp ta' l-iffinanzjar ta' l-SME. is-servizzi ta' appoġġ tan-negozju; is-sistemi ta' rreġstrar tan-negozji u s-sistemi ta' liċenzjar, li huma moderni, imħaffa u rhas. l-edukazzjoni ta' l-intraprendenza; u infrastruttura ddedikata għal servizzi ta' appoġġ tan-negozji. Dawn l-isforzi jiksibu għajjnuna mill-adozzjoni ta' strateġija għall-SMEs, li tifrex fuq medda medja ta' żmien.

Tgħin lill-Kosovo sabiex jivvaluta *politika ta' kontroll intern tal-finanzi pubbliċi u ta' verifika esterna tal-kontabilità* skond l-istandards internazzjonali u n-normi ta' l-aqwa prassi konformi ma' l-UE. Tkompli tgħin lill-UNMIK u l-istituzzjonijiet provviżorji sabiex il-leġiżlazzjoni u l-proċeduri fis-servizzi ta' dwana u tassazzjoni jiehdu l-istess linja ta' l-istandards u n-normi ta' l-aqwa prassi ta' l-UE. Tappoġġa l-Ministeru tal-Finanzi u l-Ekonomija sabiex jibni kapaċità fit-tfassil ta' politika fiskali u ta' dħul u jtejjeb il-ġbir tat-taxxa, b'mod speċjali l-VAT.

Tkompli tipprovdi għajjnuna għall-iżvilupp ta' *sistema ta' statistika sostenibbli u koerenti* bl-appoġġ ta' l-EUROSTAT, b'mod speċjali billi tibni l-kapaċità ta' l-Uffiċju ta' l-Istatistika tal-Kosovo għall-iżvilupp ta' kontabilità nazzjonali. Il-Kummissjoni se ssegwi wkoll mill-qrib *l-ewwel ċensiment ta' popolazzjoni u djar fil-Kosovo*. F'dan it-tgħid, l-awtoritajiet jeħtieġu li jirrevedu bir-reqqa l-iskeda u l-passi ta' thejjija għaċ-ċensiment, sabiex jiżguraw li huma kredibbli u li jitwettqu f'konformità shiha ma' l-istandards internazzjonali. L-isforzi ta' l-Uffiċju ta' l-Istatistika għall-iżvilupp ta' kontabilità nazzjonali sostenibbli ma għandhomx jiddgħajfu minhabba konċentrazzjoni miżjuda fuq iċ-ċensiment.

4.2. Hidma lejn integrazzjoni shiha tal-Kosovo fl-ekonomija reġjonali

Taht l-UNSCR 1244, is-sehem tal-Kosovo fil-fora reġjonali u n-negozjati tal-ftehimiet internazzjonali jaqgħu taht l-awtorità tal-UNMIK, f'isem il-PISG. Minkejja dan, il-ministri kkonċernati jeħtieġu li jipparteċipaw f'dawn l-inizjattivi

sabiex jiżguraw li l-Gvern tal-Kosovo huwa totalment kapaċi li jilhaq l-obbligi tiegħu taħt il-Qafas Kostituzzjonali għall-Awtogovernanza.

Kummerċ Il-Kummissjoni se tkompli tgħin lill-Kosovo biex jagħmel l-aqwa użu mill-miżuri awtonomi kummerċjali (*Autonomous Trade Measures*)⁴ tal-KE, b'mod partikolari billi tagħti appoġġ lill-politika tal-kummerċ u tad-dwana, lill-kondizzjonijiet sanitarji u fitosanitarji mitluba, u lir-riformi strutturali għat-titjib tal-bażi ta' l-esportazzjoni. Meta jasal il-waqt, il-Kummissjoni tista' tikkonsidra mill-ġdid il-kondizzjonijiet li japplikaw għall-importazzjoni tat-tessuti li joriginaw mill-Kosovo.

Il-Kummissjoni se tkompli tgħin l-UNMIK fil-wegħda solenni tagħha li tinnegozja u timplimenta ftehimiet bilaterali ta' kummerċ hieles ma' ġirien interessati – filwaqt li tikkonsidra kif xieraq ix-xkiel fiskali – fi hdan il-kwadru tal-memorandum tal-*Patt ta' Stabilità fuq il-Liberalizzazzjoni u l-Iffacilitar tal-Kummerċ fl-Ewropa tax-Xlokk* (*Stability Pact's Memorandum of Trade Liberalisation and Facilitation in South Eastern Europe*). Dan se jippermetti l-Kosovo jibbenefika mil-liberalizzazzjoni tal-kummerċ reġjonali.

Ambjent. Il-Kummissjoni se tinkoraġġixxi s-sehem tal-Kosovo f'inizjattivi reġjonali ambjentali bħal pereżempju l-Programm ta' Rikostruzzjoni Ambjentali Reġjonali għax-Xlokk ta' l-Ewropa (*Regional Environmental Reconstruction Programme for South East Europe -REREP*) u n-Netwerk ta' Osservanza u Infurzar tan-Normi fil-Qasam Ambjentali fid-dawl ta' l-Adeżjoni (*Environmental Compliance and Enforcement Network for Accession -ECENA*).

Energija. Minhabba l-pożizzjoni geografika fil-qalba tal-Balkani u depożiti kbar tal-faħam li għandu, il-Kosovo għandu l-potenzjalità li jkollu rwol importanti fl-iżvilupp tas-suq ta' l-enerġja reġjonali (*Regional Energy Market*). It-teknoloġija avvanzata u nadifa tal-faħam għall-produzzjoni ta' l-elettriku tista' tuża l-vantaġġ komparattiv tal-Kosovo. Il-lakuna mbassra fil-provvista ta' l-elettriku fir-reġjun hija promettenti għall-prospetti ta' żvilupp fiż-żona – soġġetti għal valutazzjoni komprensiva ta' l-impatt ambjentali. Il-Kummissjoni se tgħin lill-Ministeru ta' l-Energija sabiex jiżviluppa strateġija li tibni fuq il-vanatġġi komparattivi tiegħu.

Il-Kummissjoni ffaċilitat l-inklużjoni ta' l-UNMIK, f' rappreżentanza tal-Kosovo, fit-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità ta' Energija għax-Xlokk ta' l-Ewropa li għandu jiġi konkluż din is-sena. Il-Kummissjoni se tfittex li tiżgura li l-Kosovo jkun irrappreżentat fil-korpi kollha li għandhom rwol fir-riforma tas-suq ta' l-enerġija u fil-funzjonijiet regolatorji li jaffettwaw lill-Kosovo.

Trasport. Inizzjattivi reġjonali bħall-implimentazzjoni tal-MoU fuq l-Iżvilupp tan-Netwerk ta' Qofol tat-Trasport Reġjonali ta' l-Ewropa tax-Xlokk, li tiegħu l-UNMIK hija firmatarja f' isem il-Kosovo, jinkludu l-iżvilupp tat-trasport fil-Kosovo.

Avjazzjoni. Il-Kummissjoni Ewropea assoċjat lill-Kosovo ma' l-inizjattiva mnieda dan l-aħħar li testendi s-Sema Waħda Ewropea u l-Ispazju Komuni Ewropew ta' l-Ajru lill-Balkani tal-Punent.

⁴

Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 2007/2000

Telekomunikazzjoni. Il-qasam tal-komunikazzjoni elettronika għandu sehem importanti fl-iżvilupp generali ekonomiku. Il-Kosovo se jkun involut mill-qrib f'inizjattivi reġjonali sabiex ihejji għall-adozzjoni tal-komunikazzjoni elettronika ta' l-*acquis*.

Sabiex twettaq monitoraġġ tal-progress, il-Kummissjoni se tistabbilixxi djalogu regolari dwar kwistjonijiet ekonomiċi ma' l-awtoritajiet tal-Kosovo fl-ambitu tal-laqgħat tal-mekkanizmi ta' traċċar *SAP*.

5. TINBENA KAPAĊITÀ ISTITUZZJONALI

Il-perspettiva Ewropea trid issir parti integrali mill-politika kollha fil-Kosovo. Pass 'il quddiem importanti kien il-holqien ta' *Uffiċju tal-Proċessi ta' Integrazzjoni Ewropea* fl-uffiċju tal-Prim Ministru, flimkien ma' appoġġ ta' l-UE. Dan l-uffiċju qiegħed jaħdem mill-qrib ma' l-Uffiċju ta' l-Integrazzjoni Ewropea UNMIK u l-Uffiċju tal-Koordinatur ta' Strateġija taħt l-SRSG. Il-pjanijiet għall-holqien ta' *Kumitat ta' Integrazzjoni Ewropea* fi hdan l-Assemblea tal-Kosovo huma żvilupp pożittiv.

5.1. Hidma ma' l-istituzzjonijiet sabiex jersqu lejn standards Ewropej

Sfida ewlenija għall-Kosovo se tkun li jinbnew amministrazzjonijiet li jaħdmu b' mod shiħ, kapaċi li jipprovdu għall-bżonnijiet taċ-ċittadini. Ir-riforma ta' l-Amministrazzjoni Pubblika hija meħtieġa sabiex tolqot il-lati kollha.

L-UE qiegħda tgħin lill-Gvern Provizorju sabiex iżid ir-responsabilità tal-ministeri fl-isferi attwali tal-kompetenza tiegħu. Fl-2005, il-Kummissjoni se tikkontribwixxi għall-implimentazzjoni tal-Proġett ta' Valutazzjoni tal-Kapaċità tal-Kosovo. Mill-2006 'l quddiem, arrangamenti ta' ġemellaġġ se jippermettu esperti mill-Istati Membri ta' l-UE sabiex jaħdmu bħala konsulenti għall-istituzzjonijiet.

Progress fil-qasam tal-ġustizzja, l-libertà u s-sigurtà huwa kruċjali għar-rispett ta' l-istat ta' dritt, id-drittijiet tal-bniedem u d-drittijiet tal-minoritajiet, u l-iżvilupp ekonomiku. Dan jaffettwa l-progress tal-Kosovo f' bosta oqsma differenti. Il-ġlieda kontra l-kriminalità u l-korruzzjoni hija essenzjali. Sakemm issir kjarifika ulterjuri tal-pjanijiet ta' l-UNMIK għat-trasferimenti futuri fl-oqsma ta' l-iżvilupp ekonomiku (li jinkludi d-dwana), il-pulizija u l-ġustizzja, l-Kummissjoni indikat fondi sabiex jgħinu istituzzjonijiet lokali sabiex ihejju għall-ġestjoni ta' dmirijiet godda f'dawn l-oqsma.

L-Uffiċju ta' Skambju ta' Informazzjoni ta' Għajnuna Teknika (*Technical Assistance Information Exchange Office* -TAIEX) se jgħin il-Gvern Provizorju biex iżid il-kapaċità tiegħu biex jabbozza leġislazzjoni konformi ma' l-istandards ta' l-UE u jgħin fl-implimentazzjoni u l-infurzar tagħha. Il-Kummissjoni se tagħti wkoll fondi għall-holqien ta' Skola għall-Edukazzjoni Oghla u dwar ir-Riforma ta' l-Amministrazzjoni Pubblika reġjonali, li tagħti l-impjegati tal-Gvern fil-Kosovo l-okkażjoni li jibbenefikaw minn skemi ta' taħriġ mal-kontropartijiet tagħhom f' partijiet oħra tar-reġjun.

Aktar minn hekk, l-iżvilupp ta' mezzi tax-xandir hielsa, indipendenti u professjonali huwa element prinċipali għad- demokratizzazzjoni. Konformità ma' l-istandards Ewropej fuq il-mezzi tax-xandir se tiġi segwita mill-Kummissjoni Ewropea b'kooperazzjoni tal-Kunsill ta' l-Ewropa.

5.2. Appoġġ tal-Missjoni tan-Nazzjonijiet Uniti fil-Kosovo

L-Unjoni Ewropea se tkompli bl-appoġġ qawwi politiku u finanzjarju lill-UNMIK, b' mod partikolari permezz ta' għoti ta' fondi tal-Pilastru IV. Il-kjarifika tar-rwol u d-dmirijiet ta' dan il-pilastru bejn il-Kummissjoni Ewropea u l-UNMIK, bit-thaddin tal-Kwartieri Ġenerali tan-NU, se jgħinu sabiex itejbu r-rendiment tagħhom. Dan il-mandat se jipprovdi l-SRSG b'gerarkija ta' tmexxija ċara fuq l-operat tal-Pilastru li jaqa' taht l-UNSCR1244. Dan se jżid l-effettività tal-Pilastru IV u jgħinu biex jopera ma' pilastri ohra UNMIK u l-Gvern tal-Kosovo.

5.3. Il-preżenza fil-ġejjieni ta' l-UE fil-Kosovo

Sa mill-ħolqien fl-2004 ta' preżenza msahħa ta' l-UE fil-Kosovo, il-Kap ta' l-Uffiċju ta' Kollegament tal-Kummissjoni Ewropea u r-Rappreżentant Personali ta' l-HR/SG ilhom jaħdmu flimkien mill-qrib ma' l-Aġenzija Ewropea għar-Rikostruzzjoni u l-Istati Membri ta' l-UE.

Il-Kunsill għall-Affarijiet Ġenerali tal-21-22 ta' Frar stieden lil SG/HR u l-Kummissjoni sabiex jirriflettu dwar il-kontribut ta' l-UE fil-ġejjieni li jifrex fuq medda medja ta' żmien. Fi hdan il-qafas ta' dawn ir-riflessjonijiet, il-Kummissjoni hija kkonċernata li tiżgura li l-preżenza internazzjonali fil-ġejjieni tkun simplifikata u integrata, li ma tidholx flok atturi lokali, u li tiffacilita l-progress tal-Kosovo fil-proċess ta' Stabilizzazzjoni u Assoċjazzjoni. Dawn ir-riflessjonijiet jehtieġ li jinkludu l-implikazzjonijiet finanzjarji għall-baġit tal-Komunità.

6. GHAJNUNA FINANZJARJA

Il-Kosovo għandu htigijiet konsiderevoli ta' għajnuna kemm fit-tishih ta' l-istituzzjonijiet kif ukoll fil-finanzi, b'mod partikolari fil-qasam tal-manutenzjoni ta' l-infrastruttura u l-investment. Meta wiehed iqis il-pożizzjoni fiskali dgħajfa tiegħu, il-Kosovo jehtieġ li jkompli jistrieħ fuq appoġġ mifrux fuq medda medja ta' żmien. Jekk il-Kummissjoni trid li tilhaq l-aspirazzjonijiet politiċi tagħha, se jkollha tiżgura ċirkolazzjoni adattata ta' fondi. Il-Kosovo se jibbenefika minn assistenza ta' 114 miljun euro ulterjuri ta' l-*Għajnuna tal-Komunità Għar-Rikostruzzjoni, l-Iżvilupp u l-Istabilizzazzjoni (Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation CARDS)* fl-2005-2006. Din l-għajnuna bħalissa tiffoka fuq it-tishih ta' l-istituzzjonijiet, b'mod partikolari għall-implimentazzjoni ta' l-Istandards tal-Kosovo.

Sa mill-2007, ir-*Regolament ta' l-Istrument għall-Qabel l-Adeżjoni (IPA)* se jiehu post ir-Regolament CARDS. Ir-regolament IPA huwa maħsub biex jappoġġa l-progress tar-reġjun lejn l-adeżjoni. Dan l-istrument se jippermetti għal flessibilità ta' reazzjoni għall-htigijiet li jevolvu. Il-Kummissjoni se jkollha għad-dispożizzjoni tagħha wkoll strumenti RELEX ohra sabiex tirreagixxi għal żviluppi futuri.

L-ghajjnuna teknika u t-tishih ta' l-istituzzjonijiet huma importanti iżda mhumieħ biżżejjed sabieħ irawmu żvilupp ekonomiku minnhom infushom. Investiment bażiku fl-infrastruttura huwa wkoll meħtieġ.

Il-Kummissjoni lesta li teżamina l-possibiltà li f'kazijiet eċċezjonali tagħmel għotjiet ta' *għajjnuna baġitarja* lill-Kosovo, b'koordinazzjoni mal-Fond Monetarju Internazzjonali (FMI), mal-Bank Dinji u mad-donaturi bilaterali. Din l-ghajjnuna se tiddependi fuq il-ħtiġijiet ta' valutazzjoni bbażati fuq Qafas ta' Spiża mifruħa fuq Medda Medja ta' Żmien u fuq progress fir-riformi strutturali.

B'kooperazzjoni mill-qrib mal-Pilastru IV ta' l-UNMIK u l-PISG, il-Kummissjoni se twettaq attivitajiet immirati biex iħajru l-investment fil-Kosovo, billi jimmobilizzaw l-IFIs b'mod partikolari l-Bank Ewropew għall-Investment - kif ukoll donaturi u investituri internazzjonali. L-Istati Membri ta' l-UE u l-Aġenzija Multilaterali għall-Garanzija ta' l-Investment jistgħu wkoll jgħinu sabieħ jibnu kunfidenza fl-investitur billi jipprovdu *skemi ta' investment garantiti*.

Koordinazzjoni mtejbja tad-donatu se tkun essenzjali. L-Istituzzjonijiet Proviżorji għandhom jimxu minn approċċ ibbażat fuq proġetti iżolati għal wieħed li jikkunsidra s-settur pubbliku b'mod shiħ, sabieħ jippermetti medda itwal ta' żmien għall-istudji ta' ppjanar u l-valutazzjoni tal-vijabilità, r-riskju u s-sostenibilità. Il-Gvern Proviżorju għandu jieħu t-tmexxija fid-djalogu mad-donaturi sabieħ jiżgura l-involviment ta' msieħba u istituzzjonijiet li qegħdin jibbenefikaw kif ukoll sabieħ jikkunsidra kif xieraq il-kapaċitajiet ta' assorbiment. Fil-futur il-kundizzjonalità fuq il-livelli speċifiċi ta' rendiment u r-riformi se jkollhom rwol aktar importanti.

7. IL-KOSOVO U R-REĠJUN: ID F'ID LEJN L-EWROPA

Ir-rabtiet mill-qrib bejn l-istabilità tal-Kosovo u dik tal-pajjiżi ġirien tiegħu jagħmlu l-gejjieni tiegħu il-qofol tas-suċċess globali għall-politika ta' l-UE fil-Balkani. Il-Kosovo jrid isir sieħb kostruttiv fil-Balkani tal-Punent li ma jqiegħedx fil-periklu la s-sigurtà u lanqas il-prosperità tar-reġjun. L-impenn u l-ghajjnuna ta' l-UE lill-Kosovo jridu jaqblu ma' l-impenn profond ta' l-Istituzzjonijiet Proviżorji ta' Awtogovernanza għal tmexxija tajba u li tistabbilixxi kooperazzjoni amministrattiva adatta mal-pajjiżi ġirien sabieħ jitnaqqas it-theddid għas-sigurtà pubblika u sabieħ l-attivitajiet ekonomiċi ta' bejn il-fruntieri fir-reġjun ikunu leġittimi.

7.1. Trawwim ta' inizjattivi reġjonali

Permezz tal-Programm Reġjonali CARDS, l-UE tappoġġa inizjattivi reġjonali go firxa wiesgħa ta' oqsma. Mill-2005 'l quddiem, il-Kummissjoni se tippromwovi l-organizzazzjoni ta' attivitajiet reġjonali fil-Kosovo, u se thegġegħ l-imsieħba mill-UE u mill-Balkani tal-Punent sabieħ jintegraw lill-Kosovo b'mod shiħ f'inizjattivi oħra reġjonali. Fl-2005 l-ewwel eżempju se jkun l-organizzazzjoni tal-laqqgħa tal-koordinazzjoni reġjonali tal-*Karta Ewropea għall-Intrapriżi ż-Żgħar* għewwa Pristina fis-27-29 ta' April.

7.2. Inressqu l-Ewropa eqreb lejn il-poplu tal-Kosovo

Il-Kosovo jehtieg li jinhareg miż-zona maqtugħa li daħal fiha, sabiex jiżgura li l-poplu tiegħu ikun parti integrali mill-familja Ewropea. Is-soċjetà ċivili tal-Kosovo tehtieg li jkollha kuntatti wiesgħa mal-kontrapartijiet tagħha fil-bqija ta' l-Ewropa. L-Istati Membri jista' jkollhom rwol ewlieni biex dan jinkiseb, pereżempju permezz li *tizdied il-kapaċità konsulari għall-ġestjoni ta' l-applikazzjonijiet tal-visa* sabiex id-deċiżjonijiet fuq il-ħruġ tal-visa jittiehdu aktar malajr.

Il-Kosovo għandu l-aktar popolazzjoni żagħżugħa fl-Ewropa. Iż-żgħażaġħ huma l-aqwa preġju li għandu l-Kosovo, f'termini ta' żvilupp ekonomiku kif ukoll f'termini ta' rikonċiljazzjoni, iżda l-aqwa użu ta' dan il-preġju jiddependi minn għajnuna akbar għar-riformi ta' l-edukazzjoni. Il-Kummissjoni fethet uffċju tal-programm ta' edukazzjoni oġhla TEMPUS go Pristina u thegġegħ studenti tal-Kosovo sabiex japplikaw għall-Korsijiet tal-*Masters* ta' l-*Erasmus Mundus* fl-UE.

7.3. It-trawwim tar-ritorn tal-persuni spostati f'pajjiżhom stess u s-sostenibilità tal-minoranzi

Il-vjolenza li għandha motiv etniku hija kompletament inaċċettabbli. Ir-rewwixti ta' Marzu 2004 m' għandhomx isehħu darb'ohra. Il-holqien ta' soċjetà stabbli, sigura, u multi-etnika fil-Kosovo tinsab fil-qalba tal-kondizzjonalità politika ta' l-UE. Jehtieg li jittiehdu bosta passi oħrajn qabel il-Kosovo jirnexxilu johloq soċjetà li ttrispetta b'mod shiħ lill-persuni kollha minn kull tip ta' sfond etniku. L-Uffċju UNMIK tal-Persuni li Jirritornaw u l-Komunitajiet jehtieg li jiżgura l-iżvilupp ta' proċess ta' ritorn sostenibbli u ta' ambjent aħjar għall-komunitajiet kollha tal-Kosovo, b'koordinazzjoni mill-qrib mal-Ministeru tal-Persuni li Jirritornaw u l-Komunitajiet, stabbilit dan l-aħhar, l-Istituzzjonijiet Provizorji ta' Awtogovernanza, u partijiet interessati prinċipali oħra bħall-UNHCR u donaturi internazzjonali. Il-Kummissjoni qiegħda taħdem b' kooperazzjoni mill-qrib mal-Kunsill ta' l-Ewropa sabiex tgħin lill-awtoritajiet tal-Kosovo sabiex *jinnbnew mill-ġdid monumenti kulturali u reliġjużi*.

7.4. Relazzjonijiet ma' Belgrad

L-Unjoni Ewropea għamlitha ċara li djalogu dirett miftuħ u kostruttiv bejn Belgrad u Pristina huwa l-unika mod biex jimxu 'l quddiem. Id-‘djalogu dirett’ inbeda f'Ottubru ta' l-2003 u l-ewwel laqgħa tal-Gruppi ta' Hidma dwar l-Energija u dwar Persuni li Għebu sehħet fil-bidu ta' Marzu 2004. Madankollu, il-ġrajijiet vjolenti li segwew waqqfu dan il-bidu pożittiv. Dawn il-laqgħat se jerggħu jibdew, u l-Unjoni Ewropea se tipprovdi president għall-Grupp ta' Hidma għall-Energija.

L-UE hegġet b'mod konsistenti lill-komunitajiet kollha sabiex jipparteċipaw fil-PISG bħala l-aqwa mod sabiex jiżguraw li t-thassib leġittimu kollu tagħhom ikun indirizzat. Il-mexxejja Kosovo-Serbi jistgħu jipprovdu kontribut kostruttiv dwar ir-riforma ta' l-awtogovernanza lokali u dwar is-sigurtà u l-moviment hieles. Jehtiegu wkoll li jkollhom rwol pożittiv sabiex jerga' jinfetaħ djalogu u sabiex Belgrad jerga' jiġi involut fil-ġejjieni tal-Kosovo.

L-UE tat garanzija lil Belgrad li l-aspirazzjonijiet ta' integrazzjoni tagħha mhumie x se jiddewmu bir-riżoluzzjoni ta' l-istatus tal-Kosovo. Bla dubju, l-involvement kostruttiv tal-Kosovo għandu jiffaċilita triqtu lejn l-Unjoni Ewropea. Kemm Belgrad

kif ukoll Pristina jehtieg li japprofitaw mill-opportunità kbira offruta mill-perspettiva Ewropea li għandhom in komuni, sabiex jinstabu raġunijiet għad-djalogu u l-kooperazzjoni.

8. KONKLUŻJONIJIET

B'din il-Komunikazzjoni, il-Kummissjoni timpenja ruħha li: 1) tipprovdi attenzjoni għall-qagħda speċifika u l-htigijiet partikolari tal-Kosovo biex iwettaq progress fi hdan il-proċess ta' Stabbilizzazzjoni u Assoċjazzjoni; 2) timmobilizza ulterjorment ir-riżorsi u l-ispeċjalizzazzjoni tal-Kummissjoni sabiex iħarsu 'l quddiem dejjem aktar fl-appoġġ ta' l-iżvilupp u l-htigijiet ta' riforma tal-Kosovo; u 3) tinvolvi ruħha attivament f'konsultazzjonijiet ta' livell għoli ma' l-atturi internazzjonali ewlenin sabiex tinbena approċċ ta' politika kkoordinata għall-Kosovo.

Il-Kummissjoni fi hsiebha tagħti l-kontribut tagħha fl-implimentazzjoni tal-UNSCR1244 billi tappoġġa l-PISG sabiex tmexxi l-affarijiet pubbliċi tal-Kosovo b'mod effiċjenti u responsabbli. Barra minn hekk, il-Kummissjoni se tkun qiegħda topera mill-qrib ma' l-SG/HR u l-Presidenza, kif mitluba mill-Kunsill għall-Affarijiet Ġenerali tal-21-22 ta' Frar. Se tkompli tagħti l-kontribut tagħha - fil-qafas tal-korpi rilevanti li se jmxexxu d-diskussjonijiet ta' l-istatus – sabiex tiżgura li l-perspettiva Ewropea tal-Kosovo ssir realtà li tista' tithaddem.

Sabiex tipprovdi impetu mġedded għall-involviment ta' l-UE fil-Kosovo u sabiex timplimenta b'suċċess l-azzjonijiet spjegati f'din il-komunikazzjoni, il-baġit tal-KE jehtieg jipprovdi riżorsi finanzjarji adattati, u l-Istati Membri jehtiegu jsaħħu l-isforzi bilaterali tagħhom. Il-Kummissjoni tistieden lin-NU sabiex thaddan il-mandat miftiehem għall-Pilastru IV ta' l-UNMIK.

Il-Kummissjoni se tkompli tgħin lill-Kosovo sabiex jagħmel progress lejn l-aspirazzjonijiet Ewropej tiegħu, sakemm il-mexxejja politiċi juru impenn ċar lejn ir-rispett tal-prinċipji demokratiċi, id-drittijiet tal-bniedem, il-harsien tal-minoritajiet, l-istat ta' dritt, ir-riforma ekonomika tas-suq u l-valuri li fuqhom l-Unjoni Ewropea hija bbażata.⁵ Fl-aħħar mill-aħħar, il-ġejjieni tal-Kosovo jinsab f'idejn il-poplu tiegħu stess. Il-poplu għandu jagħmel kull sforz sabiex jiżgura l-implimentazzjoni ta' l-Istandards, li huma prerekwiziti essenzjali sabiex l-għan tiegħu li jikseb l-integrazzjoni Ewropea, isir realtà.

⁵

Kif espress fil-kondizzjonalità ta' l-SAP kif deskritta fil-qosor għall-Balkani tal-Punent fil-Kunsill għall-Affarijiet Ġenerali ta' April 1997.